подання Генерального прокурора, виконуючого обов'язки Генерального прокурора (його заступника) щодо необхідності затримання судді, утримання його під вартою чи арештом; тимчасового відсторонення від здійснення правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Катроша Л.В. Методи державного фінансового контролю як спосіб запобігання зловживанням у сфері державних закупівель. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2013. Вип. 37. С. 256–265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2013_37_30.
2. Слободяник Ю.Б. Державний аудит : навч. посіб. Суми, 2015. 340 с.
3. Административное право : учебник / под ред. Ю.М. Козлова, Л.Л. Попова. Москва, 2002. 728 с.;
4. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. Київ, 2004. 301 с.
5. Шнейдер Х.Х. Контроль в советском государственном управлении (по материалам эстонской ССР) : автореф. дисс. ... докт. юрид. наук. Тарту, 1974. 95 с.
6. Мурза В.В. Форми та методи державної контрольно-наглядової діяльності. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 110–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_2_16.
7. Гаращук В.М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2003. 412 с.
8. Шестерняк М.М. Методи і форми контролю: проблеми визначення. *Науковий випуск Херсонського державного університету. Серія : «Економічні науки»*. 2017. Вип. 26. Ч. 2. С. 154–156. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_26/2/39.pdf.
9. Залюбовська І.К. Організаційно-правові засади державного контролю в Україні : навч.-метод. посібник. Одеса, 2003. 104 с.
10. Братель С.Г. Поняття та ознаки адміністративних процедур. *Науковий випуск Херсонського державного університету. Серія : «Юридичні науки»*. 2014. Вип. 1. Т. 2. С. 66–69. URL: http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo01/part_2/15.pdf.

УДК 341.4

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-2.21>

ПАРАГАЙЛО В.О.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ВИВЕЗЕННЯ, ВВЕЗЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

У статті проаналізовано теоретичні та практичні питання адміністративно-правового регулювання обігу культурних цінностей в окремих зарубіжних країнах. Здійснено аналіз зарубіжного досвіду стосовно законодавчого врегулювання порядку вивезення, ввезення та повернення національних культурних цінностей. Сформульовано пропозиції щодо внесення змін і доповнень до низки вітчизняних нормативних актів, а також положень щодо вдосконалення системи суб'єктів у сфері обігу культурних цінностей в Україні. З'ясовано, що німецький механізм захисту культурних цінностей побудовано на децентралізованій основі як у законодавчому, так і в інституційному аспектах. Фундаментальний закон про захист діє на території всієї держави. Однак нормотворча ініціатива також має місце в німецькій правовій системі захисту культурних цінностей. З огляду на історичні передумови та інші фактори, що зумовлюють відмінні регламентаційні підходи федеральних земель, у сучасних правових реаліях вважаємо метод нормотворчого транспонуван-

ня виправданим і раціональним. Визначено, що британський механізм передбачає можливість вивезення культурних цінностей за чотирма основними ліцензійними актами, які за обставин дії законодавства співтовариства мають юридичну силу в межах територій країн-учасниць ЄС. До переліку ліцензій входять відкрита загальна, відкрита індивідуальна, спеціальна відкрита й окрема експортні ліцензії. Окрім означених дозвільних актів Сполученого Королівства, спеціальне значення має британська ліцензія, яка регламентує порядок експорту культурних цінностей до країн, що не є учасниками європейського співтовариства. Наголошено на доцільності уніфікації облікових даних стосовно культурних цінностей шляхом створення автоматизованої бази даних – Державного реєстру культурних цінностей, з метою спрощення класифікаційних процедур та оперативної видачі дозвільно-експортних рішень. Визначено, що в ході гармонізаційних процедур національному законодавцю варто звернути увагу на британську систему ліцензійних документів, адже, проводячи мультинаціональну міжнародну політику та налагодження культурних зв'язків, Україна має враховувати цей аспект експортних питань.

Ключові слова: зарубіжний досвід, адміністративно-правове регулювання, культурні цінності, недоліки законодавства, імплементація.

Theoretical and practical issues of the administrative and legal regulation of the circulation of cultural values in some foreign countries are analyzed. The analysis of foreign experience in the legislative regulation of the order of export, import and return of national cultural values is carried out. Suggestions for amendments to a number of national regulations have been formulated, as well as provisions for improving the system of subjects in the sphere of circulation of cultural values in Ukraine. It is revealed that the German mechanism for the protection of cultural property is built on a decentralized basis, both in legislative and institutional terms. The Fundamental Law on Protection is valid throughout the state. However, the rulemaking initiative also takes place in the German legal system for the protection of cultural property. Given the historical background and other factors behind the different regulatory approaches of the federal lands, in today's legal realities, we consider the method of rulemaking to be justified and rational. It is determined that the British mechanism provides for the possibility of exportation of cultural property under four major licensing acts, which, under the circumstances of Community law, have legal force within the territories of the EU Member States. The list of licenses includes open general, open individual, special open and separate export licenses. In addition to the designated United Kingdom permits, the British license, which regulates the export of cultural property to non-European countries, is of particular importance. The necessity of unification of credentials regarding cultural values was emphasized by creating an automated database – the State Register of Cultural Values, in order to simplify the classification procedures and prompt issuance of export permits. It is determined that in the course of harmonization procedures, it is necessary for the national legislator to pay attention to the British system of licensing documents, since in pursuing a multinational international policy and establishing cultural relations, Ukraine should take this aspect of export issues into account.

Key words: foreign experience, administrative-legal regulation, cultural values, legislative shortcomings, implementation.

Вступ. Вітчизняне законодавство з питань вивезення, ввезення та повернення національних культурних цінностей має низку прогалин і недоліків. Така ситуація пояснюється низкою факторів, насамперед відсутністю в Україні необхідного правозастосовного досвіду в цій сфері. Це зумовлює доцільність вивчення практики врегулювання цього питання в зарубіжних країнах.

Досить тривалий час у Європейській спільноті захист та охорона культурної спадщини здійснювалися на підставі Конвенції ЮНЕСКО 1970 року. З другої половини XX століття країни почали активно затверджувати внутрішнє законодавство з метою запобігти незаконному вивезенню культурної спадщини. З 1993 року між країнами-учасниками ЄС підписуються угоди про повернення об'єктів, незаконно вивезених з держави-члена. Тому разом із міжнародними стандартами законодавство стосовно територіального переміщення культурних цінностей зару-

біжних країн включає й національні аспекти регламентації. Залежно від еволюційно-історичних та економіко-правових факторів відмічаємо відмінність юридичних норм у цій сфері. Тобто переміщення культурних об'єктів на внутрішньому ринку країн-учасниць ЄС регулюється національними правилами, які можуть відрізнятися від загальноприйнятих норм співтовариства.

Проблема адміністративно-правового регулювання ввезення, вивезення та повернення культурних цінностей привертає увагу широке коло науковців різних галузей: істориків (С. Кот, О. Нестуля), юристів (В. Акуленко, О. Котис, Н. Українець), мистецтвознавців (Л. Калашникова). Водночас варто вказати на певну недостатність вивчення зарубіжного досвіду в зазначеній тематичі, що й зумовлює проведення дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є детальний аналіз зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання необхідно здійснити з урахуванням галузевих норм і форм їх закріплення у відповідних державних актах; державних інституцій, що мають контрольні та дозвольні повноваження стосовно культурних цінностей; специфіки видачі дозвільних документів і їх форм, видів, суб'єктів юрисдикції тощо.

Результати дослідження. Розглянемо механізм адміністративно-правового регулювання вивезення, ввезення та повернення національних культурних цінностей на прикладі окремих зарубіжних країн.

Однією з найбільш розвинутих країн світу у правовому аспекті є Німеччина. Німецькі національні положення про захист культурних цінностей є досить складними з причин їх кількісної завантаженості в різних законодавчих актах. Насамперед означимо дворівневий характер нормативно-правової бази. Отже, у Німеччині розрізняють загальнофедеральне законодавство й законодавство федеральних земель стосовно вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

Очевидно, що загальнодержавні федеральні норми мають вищу юридичну значимість і слугують захисту німецьких культурних цінностей від нелегального експорту. Відповідно до пункту 5а частини 1 статті 73 Конституції республіки (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland – GG), конфедерація має юрисдикцію захищати німецьку культурну власність від вивезення за кордон. Окрім того, норми передбачають зобов'язання сприяти охороні культурних цінностей інших держав через міжнародні угоди та європейські регламенти [1].

Тобто федеральний уряд відповідає за законодавством у двох напрямках: з одного боку, захист національних культурних цінностей від неправомірного вивезення за кордон (Закон про захист культурних цінностей), а з іншого боку, захист культурних цінностей іноземних держав, які незаконно ввезені до Німеччини й мають бути повернуті (Закон про реституцію культурних цінностей).

Захист німецької культурної спадщини від неправомірного вивезення до зарубіжних країн регулюється федеральним Законом про захист культурних цінностей – Gesetz zum Schutz von Kulturgut (KGSG). Цим актом регулюються питання захисту національних скарбів від неправомірного вивезення, ввезення та вивезення культурних цінностей, розміщення на ринку культурних цінностей, повернення незаконно ввезених культурних цінностей, повернення незаконно вивезених культурних цінностей, а також зобов'язання щодо міжнародного кредитування.

Основний галузевий закон доповнюється статутними постановами федеральних земель, які більш детально встановлюють процедуру правозастосування експортних актів і подання заявок на їх отримання. Закон про захист культурних цінностей від неправомірного вивезення передбачає право федеральних земель на врегулювання експортного правозастосування регіональними постановами. Коли уряди адміністративних земель не скористалися таким нормотворчим правом, Закон про захист культурних цінностей становить єдину правову основу для експортного правозастосування [2].

Посадовою особою в адміністративно-правовому механізмі Німеччини, якому делеговано повноваження з формування й реалізації державної політики щодо вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, є Уповноважений з питань культури та засобів масової інформації Федерального уряду. Саме Уповноважений приймає остаточне рішення про вивезення культурних цінностей за межі держави [3].

Отже, німецький механізм захисту культурних цінностей побудований на децентралізованій основі як у законодавчому, так і в інституційному аспектах. Власне, фундаментальний закон про Захист діє на території всієї держави. Однак нормотворча ініціатива також має місце в німецькій правовій системі захисту культурних цінностей. Зважаючи на історичні передумови та інші фактори, що зумовлюють відмінні регламентаційні підходи федеральних земель, у сучасних правових реаліях уважаємо метод нормотворчого транспонування виправданим і раціональним.

Внутрішню специфіку адміністративно-правового регулювання вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей спостерігаємо також у Великобританії. Отже, національні правові основи щодо культурних цінностей у Сполученому Королівстві закріплюються насамперед Законом про експортний контроль 2002 (Export Control Act) [4], а також Наказом про експорт об'єктів культурного інтересу (контролю) 2003 [5] і Законом про правопорушення в торгівлі з культурними об'єктами (проступків) [6].

У британському праві розрізняються культурні об'єкти, об'єкти культурного інтересу та національні скарби. Класифікація культурного активу як національного надбання здійснюється на основі трьох критеріїв Уеверлі, які, відмітимо, не є взаємовиключними. За цими критеріями передбачається, що об'єкт повинен:

- мати загальнонаціональне та історичне значення об'єкта, який також може надходити з-за кордону, але має національне значення щодо значної особи, місця або події;
- мати відповідне естетичне та художнє наповнення;
- належати до історичної наукової цінності.

Водночас для вивчення питання вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей з Великобританії й відповідно до процедури видачі експортної ліцензії актуальним є поняття об'єкта культурного інтересу. Указані об'єкти визначаються каталогом категорій фундаментального культурного інтересу, до яких зараховують пам'ятки, створені за 50 років до потенційного експорту [7]. Саме ці об'єкти можуть бути експортовані зі Сполученого Королівства до будь-якого пункту призначення, крім тих, на які встановлено ембарго.

Стосовно заборонних норм експорту глава 9 Закону про експортний контроль 2002 року встановлює загальну заборону на вивезення культурних цінностей, створених за 50 років до заявки на вивезення, за винятком:

- марок та інших філателістичних предметів;
- свідоцтва про народження, шлюб або смерть чи інші документи, що стосуються особистих справ експортера або його дружини;
- листи або інші листи, написані експортером або його чоловіком/дружиною;
- товари, які повинні бути експортовані виробником або його чоловіком/дружиною, відв'язом/удовою цієї особи [8].

Отже, за винятком указаних об'єктів, нині можна здійснити вивезення за трьома видами стандартизованих дозволів на експорт. Перші два, відповідно до британського законодавства, – для внутрішньоєвропейських перевезень і третій – для тимчасового експорту в треті країни.

Для оперативного оформлення експортної документації існує відкрита загальна експортна ліцензія (Open General Export Licence (Objects of Cultural Interest)) на певні категорії об'єктів, що становлять культурний інтерес, з урахуванням певних їх вікових і ціннісних обмежень. Загальнодоступна генеральна ліцензія на експорт може застосовуватися відповідно до передбаченого списку Ради мистецтв до об'єктів, які вбачаються як цінне національне надбання.

Відкрита індивідуальна експортна ліцензія (Open Individual Export Licence) призначена, зокрема, для зарубіжних установ з метою тимчасового використання конкретних об'єктів культури Великобританії, що може бути видана максимум на три роки [9].

Спеціальна відкрита ліцензія поширюється на тимчасове вивезення в треті країни, зазвичай видається на музичні інструменти або транспортні засоби з повторним вивезенням терміном на шість місяців на загальний термін три роки.

Якщо культурний об'єкт перевищує обмеження за віком і вартості для отримання відкритої експортної ліцензії (OGEL), необхідна окрема експортна ліцензія (Individual Export Licenses). Процедура видачі має низку особливостей. Насамперед експертом здійснюється оцінювання об'єкта за критеріями Уеверлі. Наступним кроком є прийняття рішення ревізійною комісією про класифікацію об'єкта як національного надбання й установа розумної ринкової ціни. Державний секретар, виходячи із цього, може призупинити процедуру подачі заявки на експорт на період зазвичай від чотирьох до дев'яти місяців, протягом якого потенційний покупець із Великобританії може подати пропозицію. Великобританія має право купувати важливі культурні цінності, щоб зберігати їх у країні.

Центральним органом виконавчої влади у сфері захисту культурних цінностей є Рада мистецтв, заснована в 1946 році Королівською хартією для пропагування та розвитку мистецтва і культури по всій країні. Рада мистецтв є невідомим державним органом, що формує та реалізовує експортну політику щодо культурних цінностей у тому числі шляхом тлумачення галузевого законодавства у спеціалізованих роз'яснювальних публікаціях.

Отже, британський механізм передбачає можливість вивезення культурних цінностей за чотирма основними ліцензійними актами, які за обставин дії законодавства співтовариства мають юридичну силу в межах територій країн-учасниць ЄС. До переліку ліцензій входять відкрита загальна, відкрита індивідуальна, спеціальна відкрита й окрема експортні ліцензії. Окрім означених дозвільних актів Сполученого Королівства, спеціальне значення має британська ліцензія, яка регламентує порядок експорту культурних цінностей до країн, що не є учасницями європейського співтовариства. На нашу думку, в ході гармонізаційних процедур варто національному законодавцю звернути увагу на британську систему ліцензійних документів, адже, проводячи мультинаціональну міжнародну політику та налагодження культурних зв'язків, Україна має враховувати цей аспект експортних питань.

Наступною країною до вивчення адміністративно-правового регулювання є Франція. Її основним законодавчим актом є Кодекс французької культурної спадщини в консолідованій редакції від 25 березня 2019 року. Указаний законодавчий акт національними скарбами (*trésors nationaux*) у статті L111-1 називає:

- об'єкти з колекцій французьких музеїв;
- публічні архіви та історичні архіви;
- об'єкти, класифіковані як історичні пам'ятки;
- інші об'єкти, які є частиною публічної власності відповідно до статті L 2112-1 Загально-го кодексу про державну власність (*Code de la propriété des personnes publiques*) [10];
- об'єкти, що становлять значний інтерес для національної спадщини з історичного, художнього або археологічного поглядів [11].

Отже, французькі положення щодо культурних цінностей, окрім часових і ціннісних меж, установлених Регламентом Ради (ЄС) № 116/2009 від 18 грудня 2008 року щодо експорту культурних товарів, установлює власні критерії класифікації культурних цінностей [12].

Якщо об'єкти ще не були класифіковані як культурні цінності, держава може відмовити у видачі свідоцтва терміном на 30 місяців та ініціювати відповідну процедуру класифікації, вимагати здачі археологічних знахідок або подати пропозицію на придбання об'єкта.

Національні скарби (*trésors nationaux*) можуть бути вивезені тільки тимчасово з метою реставрації, оцінювання, виставки або музейного кредиту з експортною ліцензією та з обов'язковим зазначенням дати повернення у Францію.

Штраф у розмірі до 450 000 євро буде накладений на тих, хто намагається експортувати або спробувати експортувати національне надбання чи хто намагається виконати або спробувати експортувати його тимчасово без відповідної ліцензії на експорт. Це також стосується експорту культурних товарів, для яких існує застереження у вигляді негативного сертифіката [11].

Специфічним вважаємо інституційний дозвільно-експортний механізм у Франції. Так, відповідальність того чи іншого органу за видачу ліцензії визначається категорією культурних цінностей, зазначеною в додатку I до Кодексу французької культурної спадщини. При цьому варто зауважити, що центральним органом у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей є Генеральна дирекція з питань національної спадщини в структурі Міністерства культури й комунікацій Франції.

Французький законодавець достатньо точно врегулює всі аспекти захисту культурних цінностей. Деталізуючи питання єдиного законодавчого акта стосовно культурних цінностей у контексті вдосконалення української нормативно-правової бази, варто взяти за зразок Кодекс французької культурної спадщини (*Code du patrimoine*). Звертаючи увагу на структурну побудову французького кодексу, підкреслимо чітке методичне закріплення положень стосовно режиму вивезення культурних цінностей, реституційних процедур, їх викупу та обміну між державними організаціями. Окрім того, деталізуються статус і сфера повноважень центральних органів влади. Останній блок присвячений диферентним категоріям культурних цінностей і їх захисту, а саме: архівам, бібліотекам, музеям, археологічним пам'яткам тощо. На нашу думку, євроінтеграційні гармонізаційні процеси у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей мають здійснити значний трансформаційний вплив на національні правові основи.

Захист культурних цінностей у Бельгії передбачається законом «Про повернення культурних об'єктів, які незаконно вивезені з держави» (*Loi relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers*) від 28 жовтня 1996 року [13] зі змінами від 23 травня 2016 року [14].

Зауважимо, що поряд із загальнонаціональним регулюванням у Бельгії діють також акти регіонального значення стосовно вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей. Так,

на території федерації Валлонія-Брюссель діє Декрет про рухоме культурне майно й нематеріальну спадщину Французької громади від 11 липня 2002 року в редакції від 27 вересня 2006 року. Федерація Валлонія-Брюссель видає ліцензії на вивезення культурних цінностей, що розміщуються у Валлонії і столиці Брюсселя. В останньому випадку заявник може також прийняти рішення про подачу заяви до Фламандського співтовариства.

Крім того, Декрет від 11 липня 2002 року передбачає, що власність, класифікована Федерацією Валлонії та Брюсселя як скарб, не може бути предметом остаточного експорту. Стосовно будь-яких культурних цінностей дозвіл на вивезення може бути відхилено урядом, якщо виявиться, що вивезення відповідної власності може завдати серйозної шкоди культурній спадщині Федерації Валлонія-Брюссель [15].

Відповідальність за видачу експортної ліцензії належить регіональним спільнотам – територіальним органам Федерації Валлонія-Брюссель або Фламандського співтовариства. Також підкреслимо, що умови вивезення культурних цінностей залежать від того, до якого мовного співтовариства належить бельгійський держатель культурних цінностей.

Центральним урядовим суб'єктом, що формує та реалізовує політику щодо культурних цінностей, є Міністерство культури, дитинства й освіти Бельгії [16]. Однак головними суб'єктами федеральних адміністративних територій стосовно вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей є спеціалізовані дорадчі колективні органи – комісії.

Відповідно до Декрету від 11 липня 2002 року, роль і завдання Консультативної комісії щодо рухомої культурної спадщини полягає в наданні міністрові культури рекомендацій або пропозицій щодо політики охорони культурної спадщини; класифікації значимих культурних цінностей, погодження дозвільних запитів на авторизацію, експорт або ввезення класифікованого культурного майна. Декрет також надає комісії повноваження висловлювати колективну позицію щодо заяв на експортний дозвіл або тимчасове переміщення культурних цінностей французької громади та повідомляти в разі відмови у видачі ліцензії з підстав, що можуть завдати серйозної шкоди культурній спадщині французької громади [15].

Отже, інституційна бельгійська система у сфері переміщення культурних цінностей є децентралізованою за умови специфіки адміністративно-територіального устрою країни. При цьому регіональні комісії мають не лише дорадчий характер повноважень, а і є відповідальними за видачу експортних ліцензій. На нашу думку, ґрунтовним і всебічно наповненим є штатний склад регіональних комісій, який було б доцільно перейняти для створення уповноважених територіальних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей в Україні.

У Данії порядок експорту культурних цінностей урегульовується Законом «Про захист культурних цінностей у Данії» від 4 червня 1986 року № 332 з поправками (Bekendtgørelse af lov om sikring af kulturværdier i Danmark) [17], а також адміністративним наказом від 11 червня 1987 року № 404 з поправкою «Про охорону культурних цінностей у Данії» від 1 січня 2010 року [18]. Реституційні процедури передбачені Законом «Про повернення викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей» № 521 [19].

У розділі 2 Закону «Про захист культурних цінностей у Данії» № 332 з метою визначення, що вважається культурними цінностями, придатними до вивезення за межі країни, встановлено чіткі часові межі. Отже, до культурних об'єктів зараховано:

- культурні об'єкти періоду до 1660 року;
- культурні об'єкти, яким більше ніж 100 років і які вартістю не менше ніж 100 000 данських крон;
- фотографії (незалежно від віку) вартістю не менше ніж 30 000 данських крон.

Доречно відмітити, що монети та медалі є винятком із цього правила. Однак у виняткових випадках Міністр культури за поданням Комісії щодо культурних цінностей може прийняти рішення, за яким дія закону розповсюджуватиметься також і на ті культурні об'єкти, які не відповідають загальним віковим і вартісним умовам.

На наш погляд, подібна норма є необхідною до транспонування в національне законодавство. Відсутність нормативно-правового закріплення часових цензійних вимог до об'єктів, що становлять культурну цінність, унеможливує правильне правозастосування дозвільно-експортних норм. Отже, пропонуємо внести зміни до чинного Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 року № 1068-XIV в редакції від 4 жовтня 2018 року шляхом трансформації статті 14 «Культурні цінності, що не підлягають вивезенню з України». Відповідно, доповнити вказану статтю.

Деталізуючи інституційний аспект регулювання експортного порядку в Данії, звернемо увагу на спеціальний державний орган – Данську комісію з експорту культурних активів. Комісія складається з п'яти осіб і є відповідальною за прийняття рішень про видачу ліцензій на експорт. Склад Комісії сформований із директорів Національної галереї, Національного музею, Данського національного архіву, Королівської данської бібліотеки, а також п'ятого члена – директора недержавного музею (ця посада призначається Міністром культури строком на чотири роки) [20].

Отже, дублюючи бельгійський імплементаційний аспект, акцентуємо на необхідності впровадження в Україні центрального органу виконавчої влади з указаними за данським зразком аналогічними національними посадовими повноваженнями з метою ефективного та виваженого прийняття потенційних рішень про переміщення об'єктів значимої культурної спадщини.

Висновки. Отже, вивчивши особливості адміністративно-правового регулювання порядку ввезення, вивезення та повернення культурних цінностей у зарубіжних країнах, можемо відмітити такі тенденції, необхідні, на нашу думку, до імплементації в національний правовий механізм:

1. У рамках змін до чинного законодавства щодо вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей пропонується прийняття єдиного систематизованого акта, що має стати базовим регулятивним документом у сфері охорони культурних цінностей, а також експортно-імпорتنих процедур щодо останніх – Кодексу про культурні цінності України.

2. Окрім цього, до прийняття кодифікованого закону необхідно внести зміни до чинного Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» стосовно закріплення часових і ціннісних цензійних вимог до об'єктів, що становлять культурну цінність.

3. Наступним аспектом є трансформація інституційної системи, яку вбачаємо насамперед у створенні й ефективному функціонуванні передбаченого Законом України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» центрального органу виконавчої влади. Як вивчено на прикладі зарубіжних країн, можливим є формат консультативних дорадчих комісій і комітетів, інспекцій.

4. У межах інституційних трансформацій необхідним вважаємо створення уповноваженого підрозділу або впровадження спеціальної посади уповноваженого з питань вивезення, ввезення, повернення культурних цінностей з окупованих територій.

5. Доцільною також, на нашу думку, є уніфікація облікових даних стосовно культурних цінностей шляхом створення автоматизованої бази даних – Державного реєстру культурних цінностей, з метою спрощення класифікаційних процедур та оперативної видачі дозвільно-експортних рішень.

Список використаних джерел:

1. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Art 73. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/gg/art_73.html.
2. Gesetz zum Schutz von Kulturgut. Ausfertigungsdatum: 31.07.2016. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/kgsg/KGSG.pdf>.
3. Офіційний сайт Уповноваженого з питань культури та засобів масової інформації Федерального уряду Німеччини. URL: http://www.kulturgutschutz-deutschland.de/DE/Home/home_node.html;jsessionid=672B7EDA3EB31DDD9F2BA9BE027FFC0B.1_cid350.
4. Export Control Act 2002. URL: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/28/pdfs/ukpga_20020028_en.pdf.
5. The Export of Objects of Cultural Interest (Control) Order 2003. URL: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2003/2759/body/made>.
6. Dealing in Cultural Objects (Offences) Act 2003. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/27/contents>.
7. Загальна ліцензія на експорт (на об'єкти культурного інтересу) від 12.03.2015. URL: https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/Open_general_export_licence_March_2015.pdf.
8. Export Control Act 2002. URL: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/28/pdfs/ukpga_20020028_en.pdf.
9. Шаблон відкритої індивідуальної експортної ліцензії (Великобританія). URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/582127/17-oiel-euu-template.pdf.
10. Code général de la propriété des personnes publiques. Version consolidée au 31 décembre 2018. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070299>.

11. Code du patrimoine. Version consolidée au 25 mars 2019. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074236>.

12. Регламент № 116/2009 Ради (ЄС) про експорт товарів культурного призначення від 18.12.2008. URL: [https://www.google.com/search?q=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BC+%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B8+\(%D0%84%D0%A1\)+%E2%84%96+116%2F2009&rlz=1C1GKLB_enUA655UA655&oq=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BC+%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B8+\(%D0%84%D0%A1\)+%E2%84%96+116%2F2009&aqs=chrome..69i57j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BC+%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B8+(%D0%84%D0%A1)+%E2%84%96+116%2F2009&rlz=1C1GKLB_enUA655UA655&oq=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BC+%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B8+(%D0%84%D0%A1)+%E2%84%96+116%2F2009&aqs=chrome..69i57j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8).

13. Loi relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers, Dossier numéro 1996-10-28/54. URL: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&table_name=loi&cn=1996102854.

14. Loi modifiant la loi du 28 octobre 1996 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers. Dossier numéro: 2016-05-04/09. URL: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&table_name=loi&cn=2016050409.

15. Décret relatif aux biens culturels mobiliers et au patrimoine immatériel de la Communauté française. D. 11-07-2002. URL: http://www.patrimoineculturel.cfwb.be/index.php?elD=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=4127475a50901a4d2110ea8b0ad7be1c052235ec&file=fileadmin/sites/colpat/upload/colpat_super_editor/colpat_editor/documents/Decrets/Decret110702.pdf.

16. Офіційний сайт Міністерства культури, дитинства та освіти Бельгії. URL: <http://greoli.cfwb.be/home/equipe.html>.

17. Act No. 332 of 4 June 1986 on Protection of Cultural Assets in Denmark. URL: <https://kulturvaerdier.kb.dk/wp-content/arkiv/actno233of1986.pdf>.

18. Executive Order No. 404 of 11 June 1987 on Protection of Cultural Assets in Denmark. URL: <http://kulturvaerdier.kb.dk/wp-content/arkiv/Order404.pdf>.

19. Lov om tilbagelevering og overførelse af stjålne eller ulovligt udførte kulturgenstande. URL: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=131990>

20. Комітет щодо культурних цінностей Данії. URL: <https://kulturvaerdier.kb.dk/en/home/>.